

Chambre des Représentants

SESSION 1961-1962.

30 OCTOBRE 1962.

PROPOSITION

tendant à instituer une Commission d'enquête ayant pour mission de recueillir éventuellement l'avis des populations intéressées par les modifications des territoires de provinces et communes prévues dans le projet de loi modifiant les limites des provinces, arrondissements et communes (projet 194).

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 40 de la Constitution prévoit que « chaque Chambre a le droit d'enquête ». La loi du 3 mai 1880 règle l'exercice de ce droit.

Le droit d'enquête a un double fondement constitutionnel. Il permet au Parlement de s'éclairer sur les problèmes qui font l'objet d'initiative législative du gouvernement ou d'une des deux Chambres. Il dote, d'autre part, le Parlement de moyens d'investigation suffisants pour lui permettre d'exercer un droit de contrôle de l'action gouvernementale. Ainsi la loi du 3 mai 1880 donne aux commissions d'enquête parlementaire des pouvoirs analogues à ceux dont disposent les juges d'instruction notamment en ce qui concerne l'audition des témoins.

La modification des limites des provinces et des communes fut l'objet depuis 1830 de multiples décisions législatives en vertu de l'article 3 de la Constitution.

Pour la première fois, dans l'histoire du pays, ces modifications déchaînent à certains endroits des passions et des désordres.

Ce qui est en cause, en effet, est plus important que la simple rectification des limites administratives. Le projet de loi adopté le 9 octobre par le Sénat tend à faire coïncider les limites administratives provinciales et communales avec les limites de l'usage des langues par les autorités publiques. Cette volonté « d'homogénéisation » a été manifestée par les membres du Centre d'Etudes pour la Recherche des solutions aux problèmes régionaux (Centre Harmel).

L'appartenance d'une commune à une province est donc plus qu'un problème administratif d'ordre général qui laisse

Kamer van Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1961-1962.

30 OKTOBER 1962.

VOORSTEL

tot instelling van een Onderzoekscommissie, die ermede belast wordt eventueel het oordeel in te winnen van de inwoners die betrokken zijn bij de grenswijzigingen van provincies en gemeenten bedoeld in het wetsontwerp tot wijziging van provincië-, arrondissements- en gemeentegrenzen (ontwerp 194).

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Luidens artikel 40 van de Grondwet heeft elke Kamer het recht van onderzoek. De uitoefening van dit recht wordt geregeld bij de wet van 3 mei 1880.

Het recht van onderzoek berust op een tweevoudige grondwettelijke basis. Het stelt het Parlement in de mogelijkheid inlichtingen in te winnen over de problemen die het voorwerp uitmaken van een wetgevend initiatief vanwege de Regering of van een van de beide Kamers. Aan het Parlement verschaft het, anderzijds, toereikende onderzoeksmiddelen om de uitoefening van het recht van toezicht op de regeringshandelingen mogelijk te maken. Aldus worden bij de wet van 3 mei 1880 aan de parlementaire onderzoekscommissies bevoegdheden van dezelfde aard verleend als die waarover de onderzoeksrechters beschikken, wat namelijk het verhoor van getuigen betreft.

De wijziging van de provincie- en gemeentegrenzen gaf sedert 1830 aanleiding tot talrijke beslissingen op wetgevend gebied, krachtens artikel 3 van de Grondwet.

Voor de eerste maal in de geschiedenis van het land deden deze wijzigingen op sommige plaatsen de passies oplaaien en veroorzaakten zij wanordelijkheden.

Waar het om gaat is inderdaad belangrijker dan de eenvoudige aanpassing van de administratieve grenzen. Het op 9 oktober door de Senaat goedgekeurd wetsontwerp strekt ertoe de provinciale en gemeentelijke administratieve grenzen te doen samenvallen met de grenzen die gelden voor het gebruik van de talen door de openbare besturen. Deze wil tot homogenisering werd geuit door de leden van het « Centrum voor Onderzoek voor de Nationale Oplossing van de Maatschappelijke, Politieke en Rechtskundige Vraagstukken van de verschillende gewesten van het Land » (Centrum Harmel).

Het toebehoren van een gemeente tot een provincie is dus meer dan een administratief vraagstuk van algemene

la population plus ou moins indifférente mais c'est une notion d'appartenance à des communautés humaines culturelles et linguistiques qui dépassent les frontières des provinces. Les droits humains individuels sont donc mis en cause et c'est la raison pour laquelle le projet soulève les passions que l'on sait.

La proposition d'enquête reste donc fidèle au principe d'homogénéité qui est le fondement du projet de loi défendu par le gouvernement et adopté par le Sénat.

Nous avons eu l'occasion d'affirmer le 6 février 1962, au cours du débat devant la Chambre des Représentants, que « consulter les populations serait la meilleure manière de ne pas allumer les foyers de discorde qui dureront longtemps encore après le vote de la loi ». La démonstration en est actuellement faite. Les foyers de discorde sont actuellement allumés.

Quelque minime que soit le nombre d'habitants mis en cause, le principe du droit des peuples à disposer d'eux-mêmes, ne peut être méconnu par la démocratie parlementaire belge.

La violence des passions déchaînées dans les villages des Fournons est un indice inquiétant d'un état d'esprit qui, par solidarité, pourrait faire tache d'huile et ébranler le prestige des institutions nationales.

C'est la raison pour laquelle la Chambre des Représentants pourrait user de ses prérogatives constitutionnelles pour apaiser les esprits en manifestant son souci du respect scrupuleux du droit des citoyens de s'intégrer librement dans la communauté géographique et culturelle de son choix.

aard, waartegenover de bevolking min of meer onverschillig staat; het is een begrip van behoren tot culturele en taalgemeenschappen die de grenzen van de provincies overschrijden. De individuele rechten van de mens worden derhalve in het gedrang gebracht, en het is om die reden dat het ontwerp de gekende passies doet oplaaien.

Het voorstel tot onderzoek blijft dus trouw aan het beginsel van de homogeniteit, grondslag van het wetsontwerp dat voorgelegd werd door de Regering en de goedkeuring van de Senaat wegdroeg.

Wij hebben gelegenheid gehad op 6 februari 1962, tijdens het debat in de Kamer van Volksvertegenwoordigers, te bevestigen dat, om geen haarden van onenigheid te doen ontstaan, het verkieslijk was de bevolking te raadplegen, daar zij anders ook na de goedkeuring van de wet konden voortduren. Het bewijs daarvan is thans geleverd. Thans bestaan er haarden van onenigheid.

Hoe gering ook het erbij betrokken aantal inwoners moge zijn, mag het recht van de volkeren om over hun lotsbestemming te beslissen niet miskend worden door de Belgische parlementaire democratie.

De heftigheid van de passies die in de dorpen van de Voerstreek losgebroken zijn is een verontrustend kenmerk van een geestesgesteldheid die, door solidariteit, zich als een olievlek zou kunnen uitbreiden en het aanzien van de nationale instellingen zou kunnen aan het wankelen brengen.

Om deze reden zou de Kamer van Volksvertegenwoordigers, gebruik makend van haar grondwettelijke prerogatieven, de gemoederen tot bedaren kunnen brengen door het bewijs te leveren dat zij erom bezorgd is het recht van de staatsburgers om vrijelijk deel uit te maken van de geografische en culturele gemeenschap van hun keuze ten volle te eerbiedigen.

F. TERWAGNE.

PROPOSITION

Article premier.

Il est institué une Commission d'Enquête de neuf membres chargée de prendre l'avis des populations dans les régions où le projet de loi modifiant les limites des provinces, arrondissements et communes (n° 194) suscite de vives oppositions.

Art. 2.

La Commission d'Enquête décide de procéder à une consultation là où elle la juge indispensable.

Art. 3.

La consultation se fera en assurant le secret des avis individuels et à cette fin dans les formes des élections communales.

Art. 4.

Les participants seront les électeurs communaux figurant sur les listes électorales à la date de l'adoption de la présente décision.

VOORSTEL

Eerste artikel.

Er wordt een Onderzoekscommissie van negen leden ingesteld, die ermede belast wordt het oordeel in te winnen van de inwoners der streken waar het wetsontwerp tot wijziging van provincie-, arrondissements- en gemeentegrenzen (n° 194) heftig verzet doet rijzen.

Art. 2.

De onderzoekscommissie beslist tot de raadpleging over te gaan waar zij het onontbeerlijk acht.

Art. 3.

De raadpleging geschiedt met geheimhouding van de individuele adviezen en wordt, met het oog daarop, gehouden in de vorm van de gemeenteraadsverkiezingen.

Art. 4.

De deelnemers zijn de gemeenteraadskiezers die op de kiezerslijsten voorkomen de dag waarop deze beslissing wordt genomen.

Art. 5.

Les participants seront appelés à se prononcer le quatrième dimanche qui suivra cette date.

Art. 6.

Le bulletin de vote sera rédigé comme suit :

Sachant que le régime linguistique de votre commune sera celui de la province dans laquelle elle se trouvera, avec des facilités linguistiques au profit des habitants s'exprimant principalement dans l'autre langue,

de quelle province désirez-vous faire partie ?

Province de ☐
Province de ☐

Art. 7.

Le dépouillement aura lieu par commune.

Art. 8.

La Commission d'Enquête est chargée de l'application des présentes dispositions.

Elle fera rapport à la Chambre des Représentants sur l'accomplissement de sa mission.

23 octobre 1962.

Art. 5.

De deelnemers worden opgeroepen om zich uit te spreken de vierde zondag na die datum.

Art. 6.

Het stembiljet zal als volgt opgesteld zijn :

Wetende dat de taalregeling in uw gemeente dezelfde zal zijn als die van de provincie waarin uw gemeente zal worden opgenomen, met taalfaciliteiten ten behoeve van de inwoners die zich hoofdzakelijk van de andere taal bedienen,

van welke provincie wenst u deel uit te maken ?

Provincie ☐
Provincie ☐

Art. 7.

De telling zal per gemeente geschieden.

Art. 8.

De Onderzoekscommissie wordt belast met de uitvoering van deze bepalingen.

Zij zal over de uitvoering van haar opdracht bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers verslag uitbrengen.

23 oktober 1962.

F. TERWAGNE,
Simon PAQUE,
J. BARY,
L. HUREZ,
H. CUGNON,
L. NAMECHE.